

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 9
1060 København K

Sendt til: fmn@fmn.dk og cc avs@fmn.dk

27. september 2026

Høringssvar over udkast til forslag til lov om arbejdsskadesikring for udsendt personel på statens område mv.

Forsvarsministeriet har den 31. august 2026 sendt udkast til forslag til lov om arbejdsskadesikring for udsendt personel på statens område mv. i høring. Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters fagudvalg for erstatnings- og forsikringsret.

Danske Advokater mener

- Danske Advokater støtter intentionen om at gøre det lettere for udsendte at få PTSD anerkendt som arbejdsskade.
- Ordningen bør ikke stille udsendte ringere ved andre erhvervssygdomme end PTSD.
- Kravet om, at PTSD-diagnosen skal fremgå af en speciallægeerklæring, bør udgå eller nuanceres.
- Årslønnen i genoptagelsessager bør fastsættes på et retvisende grundlag og kunne tage højde for indkomst mere end to år tilbage.
- Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader bør af egen drift genoptage de PTSD arbejdsskadesager, som kan fremfindes, og dens undersøgelses- og oplysningspligt som offentlig myndighed bør præciseres i lovforslaget eller en senere vejledning.

Bemærkninger

Lovforslaget lægger op til, at der oprettes en ny erstatningsordning ved Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader for arbejdsskadesager for nuværende eller tidligere tjenstgørende personel på statens område, der har været udsendt til udlandet i områder, hvor Danmark under udsendelsen deltager i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære eller andre lignende opgaver, samt deres efterladte. For personer, der af en speciallæge i psykiatri er diagnosticeret med posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD), lægger lovforslagets § 5 op til, at sygdommen anerkendes som

arbejdsskade, medmindre det må anses for åbenbart, at den posttraumatiske belastningsreaktion ikke skyldes tjenesten under udsendelsen (formodningsreglen).

Danske Advokater er positivt stemt over for lovforslagets intention om at gøre det lettere for udsendte at få anerkendt PTSD som arbejdsskade. Danske Advokater har samtidig forståelse for, at ordningen af økonomiske årsager ikke udvides til andre erhvervssygdomme eller ulykkesskader end PTSD. Det er imidlertid væsentligt, at den nye ordning ikke på andre punkter indebærer en forringelse af udsendtes retsstilling.

Ordningen bør ikke forringe udsendte tilskadekomnes retsstilling ved anerkendelse uden for Erhvervssygdomsfortegnelsen

En sygdom kan anerkendes som erhvervssygdom, hvis den er optaget på Erhvervssygdomsfortegnelsen og opfylder fortegnelsens kriterier for anerkendelse, jf. arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 1, nr. 1. En sygdom kan optages, når der er medicinsk dokumentation for, at sygdommen er forårsaget af særlige påvirkninger, som bestemte persongrupper gennem deres arbejde eller de forhold, det foregår under er udsat for i højere grad end personer uden sådant arbejde.

Efter § 9 i arbejdsskadesikringsloven, er det Erhvervssygdomsudvalget, der indstiller sygdomme til optagelse på Erhvervssygdomsfortegnelsen til Beskæftigelsesministeren.

Efter arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 1, nr. 2. 2. led, kan sygdomme, som ikke er optaget på Erhvervssygdomsfortegnelsen, anerkendes, hvis sygdomme må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art.

Sygdomme uden for fortegnelsen kan ved de administrative myndigheder kun anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, jf. arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 3, 1. pkt. Sygdommen skal forelægges for Erhvervssygdomsudvalget, hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skønner, der er mulighed for anerkendelse, jf. arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 3, 2. pkt.

I praksis foregår det sådan, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring som Erhvervssygdomsudvalgets sekretariat oversender sagen til Erhvervssygdomsudvalget med en indstilling til, om en given sygdom skal anerkendes eller ej. Erhvervssygdomsudvalget består udover repræsentanter fra arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer af et medlem udpeget af Sundhedsstyrelsen og et medlem udpeget af Arbejdstilsynet. Processen sikrer en grundig behandling med drøftelser i et forum efter indledende sekretariatsbehandling, hvor den konkrete sygdom vurderes med inddragelse af arbejdsmarkedsfaglige og sundhedsfaglige kompetencer, som den almindelige juridiske sagsbehandler (selv med inddragelse af en lægekonsulent) ikke kan antages at besidde.

Efter den foreslåede ordning vil Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader ikke kunne oversende sager om sygdomme uden for fortegnelsen til en nærmere undersøgelse hos Erhvervssygdomsudvalget, jf. § 4, stk. 1, 2. pkt.

Danske Advokater er med oprettelsen af Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader imidlertid betænkelige ved, at ordningen som forslaget i § 4, stk. 1, 2 pkt., lægger op til, vil risikere at forringe

udsendtes retsstilling ved andre erhvervssygdomme end PTSD sammenlignet med deres tidligere retsstilling under arbejdsskadessikringsloven. Med denne bestemmelse vil udsendte tilskadekomnes sager uden for erhvervssygdomsfortegnelsen ikke længere kunne anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget. Dette vil meget vel kunne indebære en forringelse af udsendte tilskadekomnes retsstilling.

Den foreslåede ordning indebærer således en risiko for, at tilskadekomne udsendte med erhvervssygdomme uden for fortegnelsen stilles ringere, fordi deres sager ikke oplyses lige så grundigt eller behandles med samme sagkundskab på udvalgsmøder som ved forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Ordningen indebærer desuden, at Erhvervssygdomsudvalget må antages at gå glip af væsentlig viden om udsendtes særlige arbejdspåvirkninger og sygdomsforløb. Denne viden ville ellers kunne danne grundlag for, at udvalget i fremtiden sender indstillinger til Beskæftigelsesministeriet om opdatering af erhvervssygdomsfortegnelsen, så den afspejler ny viden om fysiske og psykiske sygdomme, som udsendte har en øget risiko for at udvikle som følge af deres særlige arbejdsforhold. Udsendte risikerer derved, at erhvervssygdomsfortegnelsen ikke opdateres løbende i takt med, der kommer ny viden om sygdomme, som de er særligt disponerede for at udvikle på grund af særlige arbejdspåvirkninger.

På den baggrund anbefaler Danske Advokater, at lovforslagets § 4, stk. 1, 2. pkt., genovervejes, eller at der indføres en lovbestemt ordning, som sikrer udsendte samme adgang til grundig og sagkyndig udvalgsbehandling af erhvervssygdomssager uden for fortegnelsen.

Ordningen bør samtidig sikre, at væsentlig viden om udsendtes arbejdspåvirkninger og sygdomsforløb indsamles og tilgår Erhvervssygdomsudvalget/Beskæftigelsesministeriet, så sygdomme, som udsendte på grund af deres særlige arbejdsforhold, har en øget risiko for at udvikle, får samme mulighed for at blive optaget på erhvervssygdomsfortegnelsen som andre erhvervssygdomme. En sådan mekanisme bør lovsikres.

Kravet om en speciallægeerklæring i bemærkningerne til formodningsreglen bør udgå eller nuanceres

Det fremgår af lovforslagets § 5, at formodningsreglen forudsætter, at diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion er stillet af en speciallæge i psykiatri. Af lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.3, side 34-35, fremgår der herudover et eksplicit krav om, at diagnosen er stillet i en speciallægeerklæring. Hertil finder Danske Advokater det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at bemærkningerne til lovforslaget synes at udelukke, at PTSD-diagnosen omfattes af bestemmelsen, når den er stillet af en speciallæge under et behandlingsforløb, selvom diagnosen er stillet af en psykiater på baggrund af de samme medicinske kriterier.

Det er hertil væsentligt at bemærke, at en PTSD-diagnose (stillet af en speciallæge i psykiatri) under en et udrednings-/behandlingsforløb stilles ud fra de samme kriterier som en speciallæge i psykiatri ville anvende ved vurdering af diagnosespørgsmålet ved udfærdigelse af en speciallægeerklæring. Det er herved retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at der i bemærkningerne til lovforslaget stilles et specifikt krav om, at diagnosen stilles i en speciallægeerklæring. Et sådant krav risikerer at gøre adgangen til

ordningen afhængig af dokumentationens form frem for dens lægefaglige indhold og kvalitet. Udsendte med samme sygdom og et ligeværdigt lægefagligt grundlag for diagnosen risikerer dermed at blive stillet forskelligt, alene fordi diagnosen er dokumenteret i forskellige sammenhænge.

Dette er særligt relevant for veteraner, hvis arbejdsskadesager tidligere er blevet afvist, hvor der i speciallægeerklæringen på arbejdsskadesagen fremgår en anden diagnose end PTSD, men som senere gennemgår et længere udredningsforløb, hvor konklusionen på udredningen er PTSD (hvilket kan skyldes, at veteranen under udredningsforløbet har følt sig tilstrækkelig tryk til at fortælle om belastningerne i detaljer i modsætning til under et par timer lang speciallægeundersøgelse).

Danske Advokater anbefaler, at kravet om, at diagnosen er stillet i en speciallægeerklæring udgår, eller at man i lovforslagets bemærkninger indfører, at PTSD stillet af en speciallæge i psykiatri på baggrund af et udrednings-/behandlingsforløb må sidestilles med, at diagnosen er stillet i en speciallægeerklæring.

Som minimum foreslås det, at Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader – i en situation hvor diagnosen er stillet under et udredningsforløb men ikke i en speciallægeerklæring – indhentes en ny speciallægeerklæring til at afklare, hvorvidt diagnosen kan lægges til grund. (se afsnittet nedenfor om undersøgelsespligt).

Ved vurderingen af årslønnen bør man bruge det/de kalenderår eller måneder, der er retvisende for den tilskadekomnes indtjeningssevne forud for skaden

Det fremgår af arbejdsskadesikringslovens § 24, stk. 2, nr. 1., at når tilskadekomnes faktiske samlede indkomst ved arbejde nedsat på grund af erhvervssygdommen, jf. § 7, i alle 5 indtægtsår forud for arbejdsskadens indtræden, fastsættes årslønnen på baggrund af et forskudt år på 12 sammenhængende måneder uden påvirkning af erhvervssygdommen inden for de seneste 5 indtægtsår forud for arbejdsskadens indtræden. Kan årslønnen ikke fastsættes efter 1. pkt., omregnes den faktiske samlede indkomst ved arbejde for den seneste sammenhængende periode med arbejde inden for de seneste 5 indtægtsår forud for arbejdsskaden, som ikke er påvirket af sygdommen, til et helt indtægtsår. Kan årslønnen ikke fastsættes efter 1. og 2. pkt., fastsættes årslønnen på baggrund af det indtægtsår eller kalenderår uden påvirkning af erhvervssygdommen, hvor indkomsten var højest, mellem 5 og 10 år forud for arbejdsskadens indtræden, hvor der foreligger digitale indkomstoplysninger i indkomstregisteret eller hos Skatteforvaltningen.

Denne bestemmelse i arbejdsskadesikringslovens er indført ud fra det hensyn, at tilskadekomne med erhvervssygdomme ofte kan have en påvirket erhvervsevne/årsløn i mange år forud for, at sygdommen anmeldes. Dette er erfaringsmæssigt oftere reglen end undtagelsen for krigsveteraner med PTSD, hvor manglende sygdomserkendelse mv, ofte gør, at sygdommen først anmeldes i mange år efter erhvervsevnen, er begyndt at blive påvirket af sygdommen.

I forhold til udmålingen af årslønnen og den forventede indtjenning ved beregning af erstatning for tab af erhvervsevne finder Danske Advokater det betænkeligt, at årslønnen i PTSD-genoptagelsessager efter lovforslagets § 14, stk. 6, fastsættes som normalårslønnen, jf. lov om arbejdsskadesikring § 24, stk. 10, 3. pkt., tilbagereguleret til kalenderåret for skadestidspunktet, medmindre den tilskadekomne kan godtgøre en højere årsløn i to år forud for skadestidspunktet (som for erhvervssygdomme betyder

anmeldelsestidspunktet). Med lovforslaget synes der således ikke ved genoptagelsessager at være mulighed for at gå længere tilbage end to år.

Dette vil forventeligt indebære, at PTSD-ramte udsendes erstatning for tab af erhvervsevne i mange tilfælde udmåles betydeligt lavere end efter arbejdsskadesikringsloven, og at de reelt set underkompenseres ved lovforslaget.

Den foreslåede ordning indebærer dermed en risiko for, at veteraner, der tidligere har haft officersstillinger i Forsvaret eller efter hjemkomsten har haft anden beskæftigelse med en indtjening over normalårslønnen, før sygdommen påvirker deres indtjening, underkompenseres i betydelig grad i forhold til den erstatning, de ville være berettiget til efter arbejdsskadesikringsloven.

Ordningen harmonerer dårligt med det grundlæggende erstatningsretlige princip om, at erstatningen så vidt muligt skal dække det faktisk lidte tab og stille skadelidte økonomisk, som om skaden ikke var indtrådt.

Samtidig kan ordningen give veteraner et økonomisk incitament til at videreføre verserende retssager eller anlægge nye retssager om anerkendelse efter arbejdsskadesikringsloven frem for at søge genoptagelse efter de nye regler.

Danske Advokater foreslår derfor, at der i lovforslaget indføres en undtagelse, så man ved årslønsfastsættelse kan gå mere end to år tilbage før anmeldelsestidspunktet, i tilfælde hvor en erhvervssygdom på et tidligere tidspunkt påvirkede årslønnen/erhvervsevnen. Således vil årslønnen i højere grad være retvisende.

Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader bør genoptage visse sager ex officio

Danske Advokater har forståelse for, at det vil være vanskeligt at opspore samtlige sager, der vil kunne være omfattet af lovforslagets mulighed for genoptagelse. Den persongruppe, der er omfattet af genoptagelsesadgangen, må imidlertid i mange tilfælde som følge af deres PTSD forventes at have et betydeligt nedsat funktionsniveau.

Danske Advokater anbefaler derfor, at Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader ex officio (af egen drift) genoptager de PTSD-arbejdsskadesager, der uden større vanskeligheder kan opspores.

Undersøgelles- og oplysningspligten bør fremhæves i bemærkningerne

Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader er som offentlig myndighed undergivet en undersøgelses- og oplysningspligt efter officialmaksimen. Danske Advokater foreslår, at Enhedens pligter efter officialmaksimen fremhæves i lovbemærkninger i forhold til de bestemmelser, der giver anledning hertil.

Det er vores erfaring, at en lang række PTSD-ramte veteraner søger advokatbistand i sager om anerkendelse af PTSD – ikke fordi der er opstået en tvist – men fordi de på grund af deres helbred har vanskeligt ved at overskue på egen hånd at indhente og fremsende oplysninger til brug for sagen.

Det er derfor væsentligt at fremhæve, at der efter vores opfattelse mangler en angivelse af, hvordan Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader skal oplyse sagen i forbindelse med deres vurdering efter en række bestemmelser vedrørende både anerkendelse og udmåling i lovforslaget. Dette gælder generelt for både nye sager og gamle sager, der skal genoptages.

Oplysnings- og undersøgelsespligten i relation til spørgsmålet om anerkendelse

Hvis der i en speciallægeerklæring ikke er stillet en PTSD-diagnose, men der derimod er stillet diagnosen (F62.0) Personlighedsændring efter katastrofeoplevelse kan det efter vores forståelse nogle gange – men ikke altid – være udtryk for, at den tilskadekomne først udvikler PTSD og senere Personlighedsændring efter katastrofeoplevelse. Der henvises til ICD 10.

I den situation kan det overvejes, om Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader bør iværksætte yderligere undersøgelser med henblik på at afklare, om der udover diagnosen (F62.0) Personlighedsændring efter katastrofeoplevelse er eller har været en PTSD-diagnose. Det kunne blandt andet ske ved indhentelse af speciallægeerklæring.

Oplysnings- og undersøgelsespligten i relation til spørgsmålene om udmåling af det varige mén og erstatning for tab af erhvervsevne

Her kan det i forhold til 6 ugers fristen i arbejdsskadesikringslovens § 14, stk. 6, fremhæves, at der i tilfælde, hvor den tilskadekomne ikke selv indhenter lønoplysninger – men oplyser navnet på en arbejdsgiver – bør gælde en pligt til, at Enheden for Statsligt Udsendte Arbejdsskader forsøger at indhente lønoplysninger fra den nævnte arbejdsgiver.

For så vidt angår genoptagelsessager, som anerkendes efter forslagens § 5, vil en supplerende speciallægeerklæring kunne indhentes med henblik på vurdering af den tilskadekomnes varige mén.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Susanne Bager
Juridisk konsulent
Danske Advokater

Albert Gunnarsen
Advokat